

tolike exekuční soud, jímž jest vedle § 18 čís. 3 ex. ř. okresní soud. Ku prohlášení české finanční prokuratury, v němž tato popírá existenci a oprávněnost pohledávky dlužnice proti poddlužníku nelze v exekučním řízení přihlížeti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu dlužníka.

Důvody:

Výtka, že rakouský erár nebyl oprávněn, podati rekurs finanční prokuraturou ve Vídni, jest neoprávněna, neboť ustanovení civ. soudního řádu (§ 27 poslední odstavec) platí stejně v republice Rakouské a Československé, a opačné ustanovení, jež by zastupování rakouského eráru tamní finanční prokuraturou před československými soudy vylučovalo, vydáno nebylo. Pokud se rekurentka odvolává na ustanovení čl. IX. čís. 5 ex. ř., sluší poukázati k tomu, že tu nejde o exekuci proti eráru, nýbrž o přikázání rakouským soudem již zabavené pohledávky dlužnici proti československému eráru dle udání příslušející a že jest věcí poddlužníka, aby ve smyslu § 39 předposlední odstavec navrhl zrušení exekuce, je-li vedení exekuce dle předpisů o tom stávajících, zejména také dle dvor. dekretu ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s. nepřipustno.

Čís. 1079.

Ustanovení rozhodčího soudu ve smlouvě kolektivní.

(Rozh. ze dne 7. června 1921, R I 655/21.)

Čeledín domáhal se žalobou u okresního soudu na statkáři plnění 536 Kč z pracovního poměru, jenž byl mezi nimi ujednáán na podkladě kolektivní smlouvy. Žalovaný namítl věcnou nepřislusnost dovolaného soudu a nepřipustnost pořadu práva. Soud první stolice odmítl žalobu pro nepřislusnost soudu. Důvody: Žalobce odvozuje svůj nárok z poměru pracovního, o němž jest nesporno, že byl mezi stranami ujednáán na podkladě kolektivní smlouvy ze dne 30. dubna 1920 o úpravě pracovních a námezdních poměrů čeledí a dělnictva zemědělského v okrese Č. a K. Dle ustanovení § 4 této smlouvy jest však k rozhodování sporů většího významu povolána v první řadě paritní komise pro zemědělskou práci, její rozhodnutí jest pro obě strany závazným a přislusnost soudu nastupuje teprve tehdy, když některá strana by se tomuto rozhodnutí nepodvolila. Sporné strany tím, že pracovní smlouvu ujednali na podkladě této kolektivní smlouvy, podrobily se také rozhodčímu soudu v ní stanovenému. Dovolává-li se žalobce s obejitím paritní komise řádného soudu, jest tento pro rozhodnutí sporu věcně nepřislusným a bylo tudíž námitce, žalovaným v čas vznesené, vyhověti a žalobu odmítnouti. S námitkou žalobce, že úmluva o rozhodčím soudě není pro strany závazná, ježto strany ji nepodepsaly (§ 577 odstavec třetí), nelze souhlasiti. Závaznost stran v tomto případě neopírá se o ustanovení § 577 odstavec třetí c. ř. s., nýbrž plyne z právní povahy kolektivní smlouvy, jež, byť i nebylo lze ji podřaditi pod žádný smluvní typ občanského zákona, jest aspoň dnes již všeobecně za platnou uznána (srov. Stangler: »O tarifové smlouvě pracovní«).

Právník 1909, str. 122). Pokud se týče účinnosti kolektivní smlouvy na pracovní smlouvy, jí podrobené, byla sice aspoň de lege lata zavržena t. zv. theorie absolutní účinnosti, dle níž pracovní smlouvy, jí podrobené, pouhým vznikem spadají automaticky v její dosah, naprosto však není ani v literatuře ani v judikatuře vážného sporu o tom, že strany mohou dobrovolně ať výslovně neb mlčky její účinnosti se podrobiti (rozh. živnost. soudu v Šumperku ze dne 2. září 1920, Cr I 7/20 sb. čís. 5 a v Litvci ze dne 9. září 1920, Cr I 75/20 sb. čís. 6). V tomto případě však přetrvává bezvýjimečná vázanost stran na předpisy kolektivní smlouvy, tedy i v příčině rozhodčího soudu, jak zástupci dělnictva byla ujednána, a k platnosti ujednání rozhodčího soudu stačí toliko podpisy těchto, čímž ustanovení § 577 odstavec třetí c. ř. s. jest plně vyhověno. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by, vyčkáje pravomoci a nehledě k důvodu, ze kterého žalobu pro nepříslušnost soudu odmítl, o ní dále jednal a rozhodl. Důvody: Stížnost dlužno uznati oprávněnou. S právním názorem prvního soudu, odmítnuvšího žalobu pro nepříslušnost (věcnou, jak z odůvodnění jeho usnesení jest zřejmo), souhlasiti nelze, ježto se zřetelem na to, že jde o rozepří mezi čeledínem jako zaměstnancem a statkářem jako zaměstnavatelem, vzniknuvší ze smlouvy služební, o 536 Kč nelze o tom pochybovati, že by tato rozepře před soud první stolice jako soud okresní náležela podle § 49 čís. 6, po případě čís. 1 j. n., takže soud ten byl by ku projednání a rozhodnutí jejímu příslušným věcně a vzhledem ku bydlišti žalované strany i místně (§§ 65 a 66 j. n.). Prohlásil-li se tedy první soud nepříslušným, učinil tak zajiště neprávem. Jiná jest ovšem otázka, je-li odůvodněna námitka nepříslušnosti pořadu práva. První soud, vycházeje ze svého právně mylného názoru, o ní vůbec nerozhodl, ač logicky se jí měl vlastně zabývati na prvé m í s t ě, neboť nutno přece především zkoumati, je-li soud vůbec povolán k řešení určitého naň vzneseného sporu, a teprve v druhé řadě, je-li k tomu věcně a místně příslušným. Odpověď na uvedenou otázku závisí nejprve na tom, lze-li uznati kolektivní smlouvu ze dne 30. dubna 1920 pro sporné strany za právoplatně závaznou a to, zda v celém jejím obsahu či jen v některých jejích částech a ve kterých. Strany udaly nesporně toliko, že pracovní smlouva, mezi nimi ujednaná, stala se na základě řečené kolektivní smlouvy. Z toho ovšem ještě nikterak jasně neplyne, že by byly přistoupily k veškerým jejím ustanovením, zejména také pokud se týče ustanovení § 4 o způsobu a cestě, jakou spory mezi nimi vzniklé jest vyřizovati. Po této stránce není tu dosti spolehlivého, jakékoli pochybnosti vylučujícího skutkového zjištění a řízení jest tedy neúplným. Soud první stolice pokládá kolektivní smlouvu pro strany bezvýjimečně za závaznou. Ujednána byla, jak z jejího úvodu jest zřejmo, mezi zástupci organizací zaměstnavatelských a dělnických. Po názoru rekursního soudu byla by právní účinnost její o sobě obmezena pouze na ony osoby, jež náležejí navzájem k organizacím, které ji ujednaly, ježto nelze bez pozitivního zákonného ustanovení rozšiřovati závaznost její na osoby, jež jsou mimo dotyčné organizace. Oporu pro tento názor poskytuje předpis § 18 zák. ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n. ve spojení s §em 7 obč. zák. o právních poměrech domovníků, v němž výslovně se prohlašuje, že kolektivní smlouvy, ujednané v rámci tohoto zákona mezi organizacemi majitelů domů a domovníků, jsou závazny pro obě strany, náležejí-li na-

vzájem k organizacím, které ujednaly smlouvu. Okolnost, zda v tomto případě obě sporné strany k organizacím, ujednavším kolektivní smlouvu ze dne 30. dubna 1920, náležejí, nebyla v řízení před prvním soudem podle obsahu spisů vůbec vzata na přetřes. Tento ji patrně předpokládá, leč skutkového zjištění tu není. V tom dlužno rovněž spatřovati neúplnost řízení. Pokud jde o výklad ustanovení § 4 odstavec druhý kolektivní smlouvy, jež by tu přicházelo v úvahu, jest možný dvojí. Buď lze v něm shledávati smlouvu o rozhodčím ve smyslu § 577 c. ř. s., nebo pouze smluvní ujednání rázu limotně-právního. V prvním případě nutno poukázati k tomu, že v pojmu smlouvy o rozhodčím spočívá, aby podle ní rozhodnutí rozepře, t. j. konečné věcné její rozřešení stalo se rozhodčím, tak, že rozsouzení její soudem podle úmluvy stran jest vyloučeno. Lidskost řádných soudů jest v takovém případě obmezena pouze na prohlášení nálezu rozhodčího neúčinným podle § 595 c. ř. s. V cit. ustanovení kolektivní smlouvy se však praví: »Proti straně, která by se rozhodnutí paritní komise nepodrobila, lze nastoupiti cestu práva.« Z toho plyne, že této komisi není vyhrazeno rozhodnutí sporu s konečnou platností a vůbec s vyloučením pořadu práva, nýbrž, že dotyčným ustanovením jsou strany pouze nuceny, aby dříve než svůj spor vznesou na soud, předložily jej paritní komisi k rozhodnutí. Kdežto při pravé smlouvě o rozhodčím strana podlehnuvší věcného přezkoumání nálezu řádným soudem domáhati se nemůže a vůbec tvoří exekuční titul proti ní podle § 1 čís. 16 ex. ř., takže jemu podrobiti se musí, není tomu tak podle uvedeného ustanovení smlouvy kolektivní, které výslovně připouští, aby u které strany rozhodnutí paritní komise se nepodrobila a aby proti ní byla pak nastoupena cesta práva. Nelze tedy důvodně tvrditi, že by námitka nepřipustnosti pořadu práva byla opodstatněna. Ovšem, kdyby bylo na základě úplného a přesného vyšetření nepochybně, že ustanovení § 4 odstavec druhý, kolektivní smlouvy jest pro obě strany závazným, byla by tu — ježto strany udaly souhlasně, že svůj spor nepředložily ještě k rozhodnutí paritní komisi — překážka, bránící tomu, aby soudem byl již nyní projednán a rozsouzen. Žaloba byla by tedy následkem tohoto smluvního ujednání, rázu spíše materiálního, předčasná a slušelo by ji jako takovou pro tentokráte zamítnouti, což ovšem musilo by se státi rozsudkem (§ 390 c. ř. s.) a nebylo by snad lze učiniti tak usnesením pro domnělou dočasnou nepřipustnost pořadu práva, poněvadž nepřipustnost pořadu práva již podle svého pojmu jest vždy trvalá a nikdy časově obmezena. Je-li totiž zahájení sporu závislo na splnění jistých podmínek, ať jsou jakéhokoli druhu — zde na rozhodnutí paritní komise — nelze při nesplnění jich tvrditi logicky, že pořad práva jest proto vyloučen, nýbrž že až do splnění jich vznesení sporu na soud jest předčasno. Konečně budiž ještě doloženo, že v tom případě, kdyby ustanovení kolektivní smlouvy, o které jde, bylo pokládáno za smlouvu o rozhodčím, slušelo by uvážiti, je-li jako takové platným vzhledem k předpisům §§ 577 odst. první a třetí c. ř. s., § 31 čís. 2 c. ř. s. a § 1008 obč. zák. a lze-li je uznati právně účinným i tehdy, když by bylo zjištěno, že zástupci, kolektivní smlouvy uzavřevší, neměli písemné plné moci, k ujednání smlouvy o rozhodčím je opravňující, což žalující strana popřela, žalovaná strana toho výslovně nedoznala, takže i v tom směru přesné skutkové zjištění chybí. Soud první stolice dotyčnou námitkou žalobcovou po této stránce

blíže se neobíral. Z vyličených úvah plyne, že napadené usnesení obstátí nemůže a dále, že nelze tak již nyní pro neúplnost řízení rozhodnouti, po případě, že rozhodnutí slušelo by učiniti rozsudkem.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by o rekursu znovu rozhodl.

Důvody:

Rekursní soud sledává řízení neúplným v tom směru, že nejsou zjištěny skutkové předpoklady pro rozřešení otázky, lze-li uznati kolektivní smlouvu ze dne 30. dubna 1920 pro sporné strany za závaznou. Dle názoru soudu rekursního neplyne z udání stran jasně, že by byly přistoupily ke všem jejím ustanovením, zejména též k ustanovení § 4, a není zjištěno, zda strany náležely k organizacím, které kolektivní smlouvu uzavřely, a zda měli zástupcové, kolektivní smlouvu uzavřevší, písemnou plnou moc k ujednání smlouvy o rozhodčím. Avšak nejvyšší soud má za to, že není třeba řízení v těchto směrech doplňovati a že k rozhodnutí o rekursu strany žalující stačí to, co strany již přednesly. Strany udaly souhlasně, že pracovní smlouva, mezi nimi ujednaná, se stala na základě kolektivní smlouvy o úpravě pracovních poměrů zemědělského dělnictva okresu Č. na rok 1920 a že tuto rozepři dosud nepředložily k rozhodnutí paritní komisi. Dle § 1 této kolektivní smlouvy tvoří ustanovení její směrnice, kterými se upravují jednotným způsobem vzájemné poměry mezi zemědělci a jich dělnictvem. Když tedy strany souhlasně udávají, že tyto směrnice položily za základ své zvláštní pracovní úmluvy, plyne z toho, že uznaly jejich platnost a směrodatnost pro svůj vzájemný poměr a to v celku, nikoli jen v jednotlivých částech, neboť žádná z nich netvrdí, že by výslovně neb mlčky některá ustanovení kolektivní smlouvy byly vyloučily. Žalobce popřel pouze, že by § 4 smlouvy kolektivní byl pro něho závazným, což však jest pouze otázkou výkladu smlouvy. Že se tato kolektivní smlouva měla vztahovati na poměry veškerého dělnictva zemědělského, ať již organizovaného neb neorganizovaného, plyne z § 3 této smlouvy, dle něhož, jak zaměstnavatelům, tak i dělníkům se přiznává právo, nikoli však povinnost, vstoupiti do kterékoli odborové organizace a řádně ujednané prováděcí úmluvy (tedy i úmluvy na základě kolektivní smlouvy dle § 2 ujednané) se vztahují na všechno dělnictvo bez rozdílu příslušnosti k té které organizaci. Ostatně jest tato otázka lhotejnou, když strany samy tuto smlouvu za základ svých úmluv položily a tím uznaly, že se na jejich právní poměr vztahuje. Žalobce sám ve svém rekursu uznává materiální vázanost stran předpisy kolektivní smlouvy, popírá jen, že by paritní komise dle § 4 smlouvy byla povolána rozhodovati tento spor, a vytýká, že kolektivní smlouvou nemohly býti dotčeny předpisy formálního práva. To však jest otázkou právní, kterou rozhodovati lze, aniž by bylo třeba řízení doplňovati. Dokud jde konečně o otázku, měli-li zástupci organizací, kolektivní smlouvu uzavřevší, písemnou plnou moc k ujednání smlouvy o rozhodčím je opravňující, tvrdil zástupce žalobců, že § 4 smlouvy není pro něho závazným, poněvadž osoby, kolektivní smlouvu podepsavší, nebyly zástupci sporných stran a nebyly jimi písemně zmocněny k jejímu uzavření. Žalovaný proti této námitce poukázal jen k moderním názorům o kolektivních smlouvách, nevyjádřiv

se výslovně o tom, zdali zástupcové, kolektivní smlouvu uzavřevší, měli písemnou plnou moc od stran. Avšak nedá se myslet, že by námitku žalobcovu nebyl vyvrátil tvrzením, že písemnou plnou moc měli, kdyby tomu tak bylo, a že by se byl obmezil na pouhý poukaz k moderním názorům o kolektivních smlouvách. V takovémto případě má soud dle § 267 c. ř. s., přihlížeje pečlivě k přednesu stran, posouditi, zda skutková tvrzení jedné strany mají se pokládati za doznaná druhou stranou a tu vzhledem k tomu, co strany přednesly, nemůže býti pochyby o tom, že okolnost, žalobcem tvrzená, týkající se nedostatku písemné plné moci k uzavření kolektivní smlouvy, sluší pokládati za daného stavu věci za odporem doznanou, takže i v tomto směru nějaké doplňovací řízení by bylo zbytečným.

Čís. 1080.

Jakmile dosáhla akciová společnost státního schválení, nemůže rejstříkový soud odepřít její zápis do obchodního rejstříku, byť i stanovy nebyly úplně v souladu s akciovým regulativem anebo v tom kterém bodu, nepatřícím pojmově k podstatě akciové společnosti, uchylovaly se od požadavku čl. 209 obch. zák.

(Rozh. ze dne 7. června 1921, R I 684/21.)

Rejstříkový soud zapsal firmu akciové společnosti, jež byla povolena ministerstvem vnitra ve shodě s ministerstvem financí a poukázal Františku B-ovou, jež podala odpor proti zápisu, na pořad práva, ježto skutkové okolnosti k odůvodnění odporu uplatňované jsou v příkrém odporu s okolnostmi, koncessionáři nové akciové společnosti ve smlouvě tržové doličenými, takže nutno bude provésti různé řádné důkazy (znaleci, svědky a listinami), které však jen pořadem práva a nikoliv v řízení nesporném prováděti lze, provádění to vyžadovati bude asi delší doby. do které zápis nové akciové společnosti odložen býti nemůže, pročež již nyní povolen a nařízen byl. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Ku správným, stavu věci a zákonu odpovídajícím důvodům napadeného usnesení dokládá se na vyvrácení rekursu jen toto: Soudu rejstříkovému náleží dle § 22 min. nař. ze dne 9. března 1863, čís. 27 r. zák. zkoumati oprávnění stran k žádání za zápis do obchodního rejstříku a zda toto náležitě prokázáno jest. Když tedy v tomto případě žádost za zápis akciové společnosti řádně dle předpisu obchodního zákona a akciového regulativu doložena byla a když zejména stanovy akciové společnosti ministerstvem vnitra, úřadem ku přezkoumání zakládacího aktu akciové společnosti povolaným, schváleny byly a i ustanovení čl. 209 obch. zák. odpovídaly, neměl soud příčiny, žádaný zápis akciové společnosti odepřít a nemohl za tohoto stavu věci jinak, než stěžovatelku s jejím odporem, proti zápisu akciové společnosti podaným, na pořad práva odkázati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Čl. 209 obch. zák. uvádí ony předpisy, které obsahovati mají stanovy akciové společnosti, aby mohlo býti docíleno státního schválení zařizující